

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZEKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-
sorért vagy annak térfogatáért
4 krajczár.

Ezenkívül minden egyszeri
közlés után 30 kr. belyegdíj
fizetendő.

Nagy és többször közlendő hir-
detményeket árkedezmény-
ben részesít a kiadóhivatal.

A „Nyitott tér”-ben közlendő cik-
kekért soronként 10 kr. fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Ifj. Dobay János szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségben, az előfizetések, hirdetések, nyitott cikkeik stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A magyar kereskedő-ifjak congressusa.

— aug. 6.

„Felkiáltok az egész nemzethez . . . egyesület és egyesület legyen jelszavunk, legyen imádságunk naponkint.” Egyik jelesünk ezen szavait juttatja eszünkbe a magyar kereskedő-ifjak országos szövetségének aug. 14- és 15-én megtartandó gyűlése. Egyesülés volt az ő jelszavuk is, mert átlátták, hogy az egyesülés erőt jelent nekik a nagy cél elérése végett erőre van szükségük.

Társadalmi életünk megújulásának, a haladás és öntudatos előretörésének örömdetes jelének tekinthetjük, midőn az ugyanazon téren működő erők egyesülnek a végett, hogy a kitűzött célt, melyet külön-külön meg se közelíthetnének, ily uton elérhessék. S ha, mint jelen esetben is, az ifjú erőt ennyire fontos társadalmi és nemzeti érdekek csoportosítják össze azon nemes céllal, hogy a társadalom egyik kiváló osztályának eddig parlagon hevert ügyeit más művelt nemzetek példájára a kellő színvonalra emeljék, akkor elismerésünket nemcsak meg nem tagadhatjuk, de üdvözlésünket örömmel kell hangoztatnunk.

Valljuk meg őszintén, hogy a kereskedelem nálunk még a legújabb időkig is nagyon primitív állapotban volt s maig is végtelen sok kívánni valót hagy

fenn. Maga népünk is nagyon furesán gondolkodott felőle; zsidónak, görögnek valónak tartotta, s a kereskedelmi szakoktatásnak a legújabb időkig még hírért sem lehetett hallani. Szóval az ipari megkereskedelmi pálya bizony nem volt keresett.

Mint minden egyébben, úgy ebben is tisztultak a nézetek, s ma már kezdünk világosabban látni, helyesebben gondolkodni. Hogy is ne! hiszen a kereslet és kínálat összekötő kapcsa, közvetítője ki más, mint a kereskedő? Milyen abnormal állapot volna az, ha az embernek a hányféle cikkre volna szüksége, annyi felé kellene fordulni, p. o. Herendre cukorért, Salgó-Tarjánra aczéért, Szében posztóért, Bükszád-Ujfaluba tüvegért, a brassói papíralomba papírárt stb. stb., mely cikkeket csaknem mind egy kereskedésben, de egy városban mulhatatlanul fel lehet találni. De a kereskedelem közgazdasági szempontból is igen fontos tényező. S mivel egyesekre úgy, mint a társadalom minden osztályára, sőt egyetemlegesen az államra is igen fontos ügy, ennek fejlesztése s különösen teljesen nemzeti irányba terelése közgazdasági helyzetünk javítása szempontjából állami érdeket és hazafiúi ohajtást képez.

Ezen felfogást igazolják a congressus napirendjére kitűzött tárgyak is; nevezetesen a kereskedelmi szakoktatás, melynek általánosabbnak s az eddiginél job-

ban felkaroltnak kell lenni. Hiszen hova kell több tapintat, számítás, szakképzettség, általános műveltség, mint a kereskedői osztálynak, melynek érdekeivel közvetlen szoros kapcsolatban van a közönség érdeke? S pontatlanság, dologhoz nem értés, számítás-hiány hány-szor visz és hány családot az anyagi tönk szélére? Bizony nem elég ma már az írás, olvasás s 3—4 évi gyakornokoskodás. A ki számot tevő tényező akar lenni, annak a szakmájában otthon kell lenni.

A napirend 2-ik tárgya, „a kereskedelem magyarosításának eszközeiről”, sem kevésbé fontos. Eszközeiben, szellemében, mindenben magyarrá kell lenni a kereskedelemnek. Könyvvezetés, levelezés, tárgyak elnevezése, minden, de minden legyen magyar; ezt kívánja a haza iránti köteletség, és a ki ennek nem hódol, az vándoroljon oda, hova érzése ösztönzik; mert a nemzeti közérzet nyilvánulása különben úgy is elsöpri a hazafiak sorából, hova nem méltó.

Nem lényegtelenebb, sőt fontosságában tán az első helyet érdemelné meg a harmadik tárgy, t. i. a hazai ipar védelme a kereskedelemben.

Hogy honi iparcikkeink kellő pártolásban nem részesülnek s így kellő kelendőségnek nem örvendenek, annak sok más oka is lehet s van is, de bizony a kereskedői osztálynak a külföldi cikkek iránti rokonszenve s a hazairól igen sokszor

lenézéssel való beszélése, a külföldinek tömeges behozása is óriási mértékben befoly. Legyen érzésben és érdeklében magyar a kereskedői osztály s tud védelmet biztosítani a kereskedelemben a hazai iparnak.

Hogy a keleti kereskedelemben való hivatásunk a kelettel való összeköttetésünk folytán kiváló fontossággal bír, ki vonná kétségbe? Még pedig sietnünk kell, míg az angol, német és franciaia el nem foglalja előlünk a tért. Használjuk fel a jelen átalakulási időszakot, mert ha ezt elszalasztjuk, talán örökre sántítani fog a kelettel való kereskedelmünk, míg a helyzet gyors felhasználása esetleg új és kedvező irányt adna a magyar kereskedelemnek.

A congressus hivatva van ezen eszmét terjeszteni s a kereskedői osztályban hazánk közgazdasági állapotának javítása, emelése érdekében ezen felsorolt ügyeknek propagandát csinálni. Fontos nemzeti ügyekről van szó s a hazafiaknak jelzőjével kell sujtani azt, ki ily eszméknek nem kíván előharcosa lenni.

Cato.

A pénzügyi közigazgatás reformja tárgyában a lapok útján közzétett hírekre vonatkozólag teljesen hiteles kútfőből azt jegyzi meg az »Országgyűlési Értesítő«, hogy az egész közlemény időelőtti, és sok részben nem felel meg a valóságnak. Ugyanis nem arról van szó, hogy az igazgatás módosítása egyidejűleg intéztessék a szervezéssel. A kormány

A „Szekelyföld” tárczája.

Egy helyett . . . öt.

Mr. Dunkly Fülöp Jeremiás nem azért volt egy személyben angol, amerikai és unitárius, hogy szíve ne lett volna. Ellenkezőleg, igen szép darab jutott belőle neki, illetőleg kellett hogy jusson, mert különben aligha bolondult volna bele olyan pogányul Helen kisasszonyba, hogy még el is szoktasse.

De ne vágjunk a történet elébe.

Tehát Mr. Dunkly Efraim Fülöp Jeremiás, mint említém, amerikai volt. Új-Orleansban volt pálinkamérése, a mi, tekintve, hogy inni Amerikában is szoktak, hogy újabban a tótok bevándorlása is megkezdődött, s legfőképp, mert a választásokra az új-orleansi ellenzék minden erejét meg szándékozott feszíteni, nem is volt éppen utolsó foglalkozás. Csupán egy baj volt. Mr. Dunkly Efraim Fülöp polgártársnak elfogyott már — pálinkája s újat hozatni nem volt pénze.

Hogyan lett volna hát egyszerre szerelmes Mr. Dunkly Efraim Fülöp Je . . . egészen a füle tövéig a szép Helena kisasszonyba!

És ezen újra nincsen semmi csodálni való. Helena kisasszony nem volt közönséges teremts már csak azért se, mert a papájának öt hosszú vasutvonala, tizennégy szesz-

gyára, két bányája volt Kalifornia alsó részében, s tizezer kínainak adott kenyérért, ha ugyan kenyérnek lehet nevezni azt a vakarost, a mivel a kínai él.

Különben Helene kisasszony szép teremts volt akkor. (Eddig, azt hiszem, megvénült.) Magas, sugár alak, nefelejes-szín szemek, hosszú, áttetsző orr, kenderhaj és 32 esztendő — kire nem tenné meg hatását?

Régóta bánták őket egymást, mert kettejük szomszédosak voltak s Mr. Dunkly F. J. nem egyszer sohajtott akkorát, hogy Helene kisasszonynak kiesett kezéből a Mülbach Luiza könyve a Mária Terézia kegyes cselekedeteiről. De szólni nem mert egyik se; talán tudták, hogy a zsarnok apa könyörtelenül rombolná szét fiatal szívök édes álmait. És mégis . . .

Mr. Dunkly az utolsó üveg pálinkát mérte ki. Nagyuri könnyű vérről csusztatta zsebébe utolsó dollárját, rágyújtott egy kifogástalan illatu szivarra s lement a kertbe.

A tulsó oldalon éppen akkor pendült meg egy ábrándos guitarre hangja, kísérettül egy még ábrándosabb német dallamhoz. Helene kisasszony feledkezett meg arról, hogy Amerikában vagyunk s elárulá, hogy ő Amerikában is német és szeret forrón, olyan forrón, mint akármelyik teletalpu angyal Berlinben vagy Heidelbergben.

Eldobni illatos szivarát, szívére nyomni kezeit, átugrani a kerítésen, lábához om-

lani stb. stb. (Maguk olvasták már a többit, hogy miképpen történik az ilyen, hölgyek által irt regényekben, mert ezek találják ki az efféle szemérmes jeleneteket.) Elég az hozzá, hogy mindez egy perc műve volt s Mr. Efraim ebben a perczben már tisztában volt mindennel. Igen, tisztában. Richter urhoz, a Helene kisasszony papájához, hiában állít be, hogy ő kész a kisasszonyt boldoggá tenni, mert egyszerűen azt fogják kérdeni, hogy kihez és minek a birtokosához legyen szerencsém?

Mr. Dunkly hát mást határozott. Szökni! szökni, oh, szökni! a mint Helén kisasszony olvasta gyermekkorában regényekből. Senkitől sem látva, semmit sem vive magával, csak az apa átkát és szerető szívét! Oh, ez az, ez volt az ő édes álma! Mr. Dunkly is így gondolkodott azon hozzátétellel, hogy a legelső stációról majd egy sürgöny kell ennek az öregnek s még ő kéri, hogy menjenek a papához.

Tehát szökni!

Bocsássanak meg, én nem tudom olyan szépen kifejezni magamat, mint azt egy ilyen regényes történet megkívánja, de ígérem, hogy rövid leszek.

Azt már olvasták, ugy-e, hogy ilyen alkalommal rendesen vihar van? No hát most is volt bizonyosan, csak hogy én nem irom le. Siessünk, mert „ők” is siettek. A négy kicsi ló egész csendben ért a Richter ur háza elé-

be. Helén kisasszony már várt az ajtóban. Mr. Dunkly erős karjai mint könnyű pelyhet emelék őt a kocsiába.

Helén kisasszony jónak látta most elajulni. Jól is tette; amugy se sokat épült volna azon, a mi most következike.

Mr. Dunkly éppen melléje akart ugrani, midőn erőteljes marok nyakon fogta. A megremült lovak előtt ott állott egész borzasztóságában Richter ur.

„Megálljon egy szóra, barátom — mondá. — Ön szokteti a leányomat. Itt van 10,000 dollár; van még három leányom s a feleségem. Még kap 40,000 dollárt, ha mind a négyet elszokteti. Jó éjt!”

Apróságok.

A kerepesi utról.

— Uram, miért követ ön folyton engem?
— Mert igen csinosnak találom, kedves kisasszony.

— Hiszen akkor együtt mehetünk.

A mai kérék.

A gazdag Müllerhez, a háromszoros háziorhoz, beállit egy szegény fiatal ember és minden nagyobb teketória nélkül megkéri a leánya kezét.

— És van önnek valamije? — kérdi tőle Müller ur.

— Bizony nincs én nekem semmim — válaszol az ifjú őszintén.

legalább nem tartja esélyesnek, hogy mikor az adminisztráció javításán munkál, egyszersmind a szervezés változtatásába is belefogjon. Igaz ugyan, hogy a szervezés módosítása benne van a kormány programjában, s azt végre is fogja hajtani, de nem már 1888-ban. Annnyit egyébiránt az érintett közleménnyel szemben helyreigazításul már most is megjegyez az idézett forrás, hogy nincs tervben az adófelügyelők teendőinek az adóhivatalokra ruházása, és az sem czéloztatik, hogy a megyei pénzügyi osztály élére pénzügyi tanácsosok s az adóhivatalokhoz titkárok osztassanak be, miután a szervezés egyik célja épen az, hogy a ma rendelkezésre álló tisztikarral teljesen elláthatók legyenek a pénzügyi igazgatás teendői.

Az egyiptomi szembetegség ellen. Az egyiptomi szembetegség terjedésének megállítását czélzól az Orsz. B. belügyminiszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz.

E körrendelet különösen a katonaságnak a lakosság közt való elszállásolására fordít figyelmet. Hogy egy katonának legyen óva a szembetegségben szenvedő polgári család ragályozásától, mint a család is óva maradjon a netán szembeteg katona ellenében, — a belügyminiszter tárgyalást indított meg a cs. és kir. közös hadügyminiszteriummal, a melynek következtében a következő eljárást állapították meg. Ha valamely csapat állomását változtatja s a lakosság közé óhajt elszállásoltatni, akkor az illető csapatparancsnokság tartozik a legénység közt netán létező szembetegeket az illető állomás polgári hatóságának tudomására juttatni, másrészt a csapatparancsnok fölvilágosítást igényelhet a polgári hatóságtól a nevezett szembetegségnek a megszállandó vidéken való állásáról. Ha ez alkalommal, vagy később is, egyik vagy másik részről trachomabetegek mutatkoznak, akkor a mindkét fél érdekében levő közös eljárás céljából a polgári hatóság a csapatparancsnoksággal érintkezésbe lép. A rendelet megjegyezvén, hogy a fentebbiek tárgyában az összes magyarországi hadtest-parancsnokságokhoz rendelet intéztetett, végül kíváncsnak tartja, hogy a katonaság az ugynevezett egyenkénti, vagyis a lakosság közt való beszállásolás helyett közös, vagyis a lakosságtól elkülönített lakhelyeken szállásoltassék el.

Belügyminiszteri körrendelet a Pasteurhoz küldött betegek ügyében. A veszett eb által megmart egyéneknek Pasteurhoz leendő kiküldetése tárgyában a belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz. Több ízben előfordult ugyanis, hogy veszett eb által megmart egyének részint a törvényhatóság közbenjárásának igénybevétele nélkül közvetlen jönnek fel a belügyminiszteriumba, részint pedig a törvényhatóságok által előzetes bejelentés és tárgyalás nélkül felküldetnek azzal a czéllal, hogy a megmart egyének gyógykezelésük végett

a Párisba Pasteurhoz való utazásra szükséges pénz és egyéb segédesszükséglettel ellátassanak. A belügyminiszter tehát körrendeletben tudatja a törvényhatóságokkal, hogy erre a czélra szolgáló javadalmazási összeg nem áll rendelkezésre s ebből folyólag az ily megmart egyének közvetlen feljövetele vagy felküldése által csak kellemetlen kényszerhelyzet teremtetik. Utasítja továbbá a miniszter a törvényhatóságokat, hogy mielőtt ily egyének utnak indítatnának, előbb az esetről a veszett eb által megmart egyénre vonatkozó kórrajz, továbbá az ebről felvett bonczjegyzőkönyv kíséretében tegyenek jelentést, mire a belügyminiszterium fog a további eljárás iránt határozatot hozni; másrészt pedig tegyék meg a kellő intézkedést arra nézve, hogy a közönség értesítve legyen, hogy az ily kérdés a belügyminiszteriumban csak előzetes hatósági bejelentés és tárgyalás utján intéztetik el és a maguktól, vagy előleges bejelentés nélkül hatósági utasításra a belügyminiszteriumban megjelenő ily megmart egyéneket az említett oknál fogva elutasítja.

SZEMLE.

Katkov, a híres orosz agitátor, meghalt. Halála rendkívüli csapás a pánszláv világ, mely az elhunytban egyik legtehetségesebb és legkitünőbb vezérét veszítette el. Bár közvetlen befolyással nem bírt az orosz politikára, mint publicista, elsőrangú tekintély volt Oroszországban és az orosz-barát szláv világban. Lapjában szíves kitarással folytatta a harcot Németország és Ausztria-Magyarország ellen és a tavaszon Giers orosz külügyminiszteren próbálta meg befolyásának erejét. Meg akarta őt buktatni, hogy teljesen a pánszláv befolyás jusson érvényre az orosz külügyi politikában. Erejét azonban tulbecsülte és Giers Katkov leghevesebb támadásai dacára is megmaradt állásában. De azért, mi betegségé egybe nem döntötte, folytatta a támadásokat a miniszter ellen. Esküdt ellensége volt a jelenlegi bolgár kormánynak és nem egyszer követelte Bulgária okkupálását. Oroszország uraima alatt egyesíteni az összes szlávokat; ez volt az eszme, melyért küzdött. A meddő harcoknak, melyet tollal kezében féveken át folytatott, most véget vetett a halál.

Nem valósult az a hír, mely Koburg hercegnek Bulgáriába utazását kedre tüzte ki. A herceg nem hagyta magát e kalandos vállalatba ragadtatni és — úgy látszik — a mellett marad, hogy bevárja a hatalmak elhatározását. Ellenben, szófiai távirat szerint, Tonosev, a szobranye elnöke, határozottan kijelentette, hogy Koburg Ferdinánd herceg legkésőbb tíz nap alatt Bulgáriába érkezik és pedig legelőbb Tirnovába, hogy ott az esküt az alkotmányra letegye; innen Filipopoliszba megy, a hol két hónapig szándékozik maradni. Csak azután megy a herceg Szófiába.

A bolgár ügyre vonatkozólag a Times a következő sürgönyt veszi Bécsből: Ha Koburg herceg elhatározná magát, hogy a berlini szerződés pontozatait semmibe sem veszi s elfoglalja a trónt a hatalmak hozzájárulása nélkül, az itteni hivatalos világ na-

Bércokiban.

— Hé, kocsis, a fedélén átesürogt a víz. Mindig így szokott ez lenni?
— Világért sem, nagyságos uram, csak ha esik.

A nők közt nincs idősebb.

Tele volt a lóvonatu kocsi, a mikor két nő szállt fel.
Egy fiatal ember udvariasan fölkel helyéről s így szól:
— Hölgyeim, nagyon szívesen átengedem helyemet az idősebbiknek.
... Egyik nő sem fogadta el a felajánlott helyet.

A házasság legbiztosabb jele.

— Csakugyan komolyan házasodol?
— Meghiszem azt. Már adósságot is csináltam a hozományra.

A műcsarnokban.

Szóbrász: Mi tetszik önnek szobromon legjobban?
Látogató: A márvány.

(N. M.)

gyon meg lenne lepetve. Egy magas állású egyéniség nyilatkozata szerint Koburg Ferdinánd hg nem tudott megegyezni Oroszországgal, mely megválasztását nem helyesli. Oroszországot senki sem képes meggyőzni arról, hogy Koburg Ferdinánd ma nem Ausztria-Magyarország jelöltje. Ha a hatalmak beleegyezése nélkül megy Bulgáriába, hamar belátja tévedését. Oroszország magatartása nem változott.

A konstantinápolyi bolgár ügynök ujabban ismét felszólította a portát, hogy döntson már végre valahára a bolgár ügyben s egyuttal arra utalt, hogy tekintettel a Bulgáriában uralkodó izgatottságra, a bolgárok önálló határozatért a szuverén hatalomra sulyosodni a felelősség. A porta azonban nem határozhat, mert eddig minden arra irányult törekvése, hogy Sakis pasa közvetítésével Oroszországgal megegyezésre jusson, eredménytelen maradt.

A „Politische Correspondenz“ jelenti Konstantinápolyból: A porta azt az eszmét, hogy a bolgár kérdés megoldása céljából európai konferencia egybehívását hozza javaslatba, elejtette, mivel valamennyi kabinet, különösen pedig Oroszország, előreláthatólag az indítványhoz nem járulna hozzá.

A porta, mint Bulgária szuverén hatalma, Koburg Ferdinánd herceget nem ugyan formális jegyzék alakjában, de felhivatalos uton figyelmeztette, hogy tartózkodjék minden elhamarkodott lépéstől s várja be a nagy hatalmak döntő határozatát.

Székel kiállítás.

Az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület folyó évi angusztus hó 25-től augusztus hó 31-ig Seps-Szentgyörgyön a Székely-Mikó-kollegium összes termeiben a Székelyföld ipari és gazdasági termékeiből székel kiállítást rendez.

A legkitünőbb tárgyak részint arannyal, ezüsttel, részint pedig dicsérő okmányokkal lesznek kitüntetve.

Belépti díj: személyenkint 20 kr; állandó jegy személyenkint 1 frt.

A tiszta haszon háromszék megyei ipari érdekek előmozdítására fog fordítatni.

Seps-Szentgyörgy, 1887. aug. hó.

A rendező-bizottság.

Balázs Sándor.

a magyar szépirodalom egyik számottevő munkása, aug. 1-én méreggel véget vetett életének. Végzetes tette színhelyül a keresipati sarkban, gyermekkorában elhalt leánya sírdombját választotta. D. u. 5. ó. tájban jelent meg a temetőben s a temetőőröktől tudakozódott a sírhalm után. Megmutatták neki, a mire Balázs még az örök jelenlétében a sírdomb mellé térdelt és imádkozni kezdett. Alig távoztak pár lépésre az örök, a midőn egy erőtel kiáltás vonta figyelmüket magára. A mikorra visszafordultak, Balázs egy kis üvegesével a jobb kezében, kinos horgés között összerogyott. Az örök fölémelték, kérdezték, a nélkül azonban, hogy kérdésükre választ nyertek volna. Egyikük ezután véletlenül meglátta a fuldokló kezében a göresösen szorongatott üvegesét, a miről tudták, hogy öngyilkossal van dolguk. Azonnal jelezték az esetet az önkéntes mentő-társulatnál, a melynek tagjai pár perc múltán odaérkezve még életben, de már a halállal küzdve találták a szerencsétlen író. Mentőkocsiba helyezték s a Rókus-kórházba indultak vele; mielőtt azonban oda értek s a kellő segélyben részesíthették volna, borzasztó kínok között kiszenvedett. A halottas kamrában helyezték el s holttestét holnap délelőtt föl fogják boncolni. Tettének okát bizonyosan nem tudják még. Azt mondják, hogy gyógyíthatlan betegségével küzdött már évek óta s e miatt határozta volna el magát a végzetes lépésre. Maga erre vonatkozólag mit sem írt. Egy szeletke papírt találtak nála mindösze s rajta e pár szót: »Utolsó üdvözet — szerelmem tied«

Balázs Sándor 1830. decz. 30-án született

Kolozsvárt. Mint író, évtizedeken át folytatott munkásságával irodalmunkban számottevő helyet vívott ki magának. A szépirodalomnak majd minden ágában működött; legnagyobb sikereit azonban mint beszélyíró aratta. Rajzai és genreképei közül többet német fordításban is elismerést vívott ki magának. A fővárosi felismerő matiné és soiréek egyik legkeresettebb és szívesen hallgatott felolvasója volt. Mint ilyen, különösen a Petőfi és Kisfaludy társaságok ülésein aratott sok tapsot. Regényt is többet írt s ezek közül a »Visszatérő fecske« keltezt feltűnést. Szindarabjai közül az »Égben« című, melylyel pályadíjt nyert, ma is repertoiron van a nemzeti színházban. A »Bolgogult«, a »Pesti vízvezeték« és »A kis árva« című vígjátékai sokszor megnevetették a főváros közönségét és satiricus élük nem tévesztette el hatását. Szigligeti, a nemzeti színház igazgatója, nagyon szerette, bizalmával nem egy ízben kitüntette, a mit az is bizonyít, hogy közösen írta meg vele a »Strike« című népi színműt, mely évek hosszú során át nagy vonzó erőt gyakorolt a fővárosi közönségre s még ezelőtt két évvel is, mikor Feleki Miklós társulata a gypju-utcai színházban színre hozta, zsufolt házakat csinált. A színházi körökkel mindvégig összeköttetésben állott, bár az utóbbi időben a viszony kissé meglazult köztük. Sok szál fűzte a nemzeti színházhoz: darabjai, melyeket folyton adtak; Szigligeti barátságai, mely az elhunyt igazgató haláláig sohasem esorbult meg; neje született Bognár Vilma, ki a nemzeti színház operájának ünnepelt énekesnője volt, s a kivel 1860-ban lépett házasságra; s végre hivatala is, mert 1869-től kezdve egész haláláig a nemzeti színháznál főkönyvtárnoki tisztet viselt.

De Balázs Sándor irodalmi tevékenységét nem merítettük ki elbeszélői és drámai munkáinak felelítésével; tagja és tevékeny munkása volt a hírlapirodalomnak is. Mint tárczaíró egyike volt a legkeresettebbeknek. Annak idején a »Pesti Napló«, utóbb pedig a Toldy Pista által szerkesztett »Nemzeti Hírlap« rendes heti tárczaírója volt. Mulattatóan tudott csevegni, de nem hiányzott soha belőle a satyrai él. Minden tárczája csattanósan végződött s mindig oda ütött, a hová célzott.

A hatvanas években az »Ország Tükre« című képes lapot szerkesztette, mely az akkori forrongó időben a közönség igaz barátjává nőtte ki magát s hatása irodalmi színvonalának magasságában és meggyőződésének igazságában culminált. Tagja volt a Lisznyay és Tóth Kálmán-féle irodalmi companiának, vagyis annak az írói társaságnak, mely a Petőfi és kortársai után és a »Kávéforrás« előtt az irodalmi világban domináló szerepet játszott. Utóbb az »Ország Tükre«-ből a »Magyarország és a Nagyvilág« című jeles képes folyóirat fejlődött ki, mely sok viszontagságon ment át s csak nem régiben szűnt meg. Jelentékeny rész jutott neki a Petőfi-társaság megalapításában is.

Házassága Bognár Vilával eleintén igen boldog volt. Az ünnepelt író és az ünnepelt művész nővérsége vala e frigy, melynek oltárán a boldogságmelegéjszakákig tudták szítani. Csak mikor 8—9 éves kis leánykájuk, szemük fnyne, életük megédesítője meghalt, csak akkor hült ki kebelükből a remény, csak akkor esorbult meg örömük teljessége. Az élet rideg küzdelme, vásári zaja és sivársága zavartalanul duhatott családi tüzhelyükön, nem volt, a ki apró kacsoival lesimítsa arcukról a redőket és barázdákat. Ettől az időtől kezdődik Balázs irodalmi pályáján is a visszaesés, a mely azonban nem ment annyira, hogy csak multjáról beszélhetnének. Jelenét sem játszotta el. Érdekesnek tartjuk fölemlíteni, hogy egyik utolsó felolvasása, melyet ezelőtt két évvel a Kisfaludy-társaságban tartott, egy tréfás elbeszélés volt, a melyben azt mondta el, mit érzett, midőn felakasztotta magát. Akkor sokat nevettek az elbeszélésen, melyben megjegyezte volt azt is, miszerint esze ágában sincs, hogy öngyilkos legyen. És mégis az lett. Megmérgezte magát és sokat hányatott élete kiszenvedett. Az annagi gondok üzték e végzetes lépésre.

Tanügy.

Igazgatói jelentés.*

Beiratások és az iskolai év megnyitása. Városunk iparos tanulók iskolájában a szabályszerű beiratások az 1886—87. iskolai évre a tanítóttestület és igazgató jelenlétében 1886. évi szeptember 20—25-ig bezárólag a közs. leányiskola helyiségében mindig d. u. 5—7 óráig eszközöltettek.

Az iskolai év ünnepélyes megnyitása pedig számos iparos, tanügybarát és a felügyelő-bizottsági tagok jelenlétében ugyanazon év október 1-én este 6 órakor ment végbe. Az ünnepélyes actus után a tanulók az őket megillető osztályokba vonulván, a tanítás kezdetét vette. A beiratkozott tanulók száma: 108, és pedig: előkészítő osztály: 32, első osztály: 27, második osztály: 28, harmadik osztály: 21. Ha az ez évi létszámot a múlt iskolaévi létszámmal összehasonlítjuk, azt fogjuk találni, hogy az idén 96 tanulóval csökkent a létszám, a mi a mai nyomorúsági viszonyok között nem is csoda, mivel igen sok iparos nem fogadott be új iparos tanulókat.

Tanítási anyag feldolgozása és fegyelem. A tanítási anyag feldolgozásában szigorúan szem előtt volt tartva a nagymélt. m. kir. vallás- és közokt. miniszter urnak 1884. évi július 23-ik napján, 27496. sz. a. kelt magas rendeletének minden pontja. Ugyszintén örömmel kell jelentenem, hogy a tanulók fegyelmi tekintetben — nem csak az intézetben, hanem künn az utcán is — kifogás alá nem eső magaviseletet tanúsítottak, ugyanarra, hogy egy-két gyermeki pajzanságból származó hibán kívül alig kellett szigorú fegyelmi büntetést alkalmazni. Erkölcsi magaviselet tekintetében — pár esetet kivéve, melyek inkább gyermeki meggondolatlan-ságból származtak — az egész iskolai évben a tanulók egy a felügyelő-bizottság, mint a tanítói testület megelégedését és dicséretét érdemelték ki.

Tanítóttestület működése. Az ipariskola tanítóttestülete a szükséghez képest mindig megtartotta gyűléseit, a hol a tanítás mód-szerén s nevelési elvek megbeszélésén kívül elintézte a hatásköréhez tartozó fegyelmi kérdéseket; az iskolai rend s más, a tanítás sikerésítése és az iskola életére befolyással levő kérdéseket a felügyelő-bizottsághoz szabályszerű alakban elintézés végett beterjesztette. Ezen harmonikus működés eredményezte azt, hogy iskolánknál ugy a tanításban, mint a fegyelem megtartásában a kellő siker elérve lett.

Ezzel kapcsolatosan — mint a felügyelő-bizottság jegyzője is — tisztelettel jelenthetem, hogy a felügyelő-bizottság is minden megkívántat alkalomkor megtartotta gyűléseit, a hol a tanító-testülettől átjött ügyeket a nevelés-tanítás egyöntetű eljárása szempontjából mindig úgy ügykezett elintézni, hogy azok ugy a tanítóttestület, mint az iskola érdekeit ne rövidítsék meg. Egyszeresmind kiváló figyelemmel kísérte az iskola anyagi és szellemi ügyeit s azok felvirágzása érdekében több fontos határozatot hozott.

A tanításra határozott napok és iskolalátogatás. A felügyelő-bizottság, tekintetbe véve a helyi viszonyokat, tanítási napokul **kedd és péntek** este 6—8 óráig a közismeret tárgyaira, **vasárnap** délután 2—5 óráig a rajz-oktatásra határozta.

A tanulók iskolalátogatását illetőleg az idén is küzdeni kellett az iparosmestereknek ama téves felfogásból eredő indolentiájával, hogy jobb szerette tanulóját a tanulási órák alatt más egyébre használni, mintsem iskolába küldeni. Felügyelő-bizottságunk törvényadta jogánál fogva az ily tömeges igazolatlan mulasztásokért fel is emelte szavát az illetékes hatóságnál s ez szintén erélyesen járt el az ily mulasztó tanulók mestereivel szemben, de mulasztások azért mégis csak történtek. Sőt kész volt a mester a tanulót elküldeni, mintsem a mulasztásból származott megintésnek kitegye

magát. Ily felfogás mellett történtek is mulasztások 1892 esetben, melyből 901 tanulási óra betegség vagy más családi körülmények miatt igazoltatott is.

A felügyelő-bizottság a szokásos ellenőrző iskolalátogatást minden héten egyik tagja által eszközölte, kitézen tiszte teljesítésére a bizottság jegyzője időről időre írásban értesített.

Egészségi állapotok. Egészség dolgában — hála a Gondviselésnek — általában kielégítőek voltak a viszonyok a lefolyt iskolai évben. Sem a tanítói testületben, sem a tanulók között semminemű betegség nem uralkodott, miért is a tanítás — a sátoros ünnepekre és országos vásárookra adott pár napi szünetet leszámítva — folytonos volt.

Az iskola felszerelése. Iskolánk felügyelő-bizottsága — tekintve a szűk anyagi viszonyokat — igyekezett a múlt évben is a tanítás sikeres eredményére befolyó tanszereket és egyéb kellékeket beszerezni. Így a múlt évben a rajzoktatáshoz szükséges eszközök, rajzminták szereztettek be. Tankönyvek, író-eszközök, ifjúsági olvasmányok a leltár-napló tanúsítása szerint a fejlődés stadiumában vannak.

Olvasókönyvekül használtattak az előkészítő osztályban: Gönczy ABC, és Gáspár János II-ik olvasókönyve; I., II. és III-ik osztályokban: Paal Ferenc és Kiss Sándor-féle olvasókönyvek I. és II. része. A többi tárgyak tanításához, illetőleg szemléltetéséhez szükséges tanszerek a közs. iskolaszék szíveségéből lettek átengedve használat végett.

Az iskola fentartása. Az iskola fentartásához járultak a nagym. vallás- és közokt. miniszter ur ó Nagyméltósága, Kézdi-Vásárhely városa, a takaré- és kisegítő takarékpénztárak és a tanulók által fizetett tandíjak.

Jótekonyság gyakorlása. Nem lévén iskolánknak rendelkezése alatt álló oly pénzalapja, melyből a szorgalmas és dicséretes magaviseletet tanúsított tanulóknak a jövőre való buzditásul jutalmakat adjon, felügyelő-bizottságunk az ügy szentségének melegétől áthatott férfiakat, tanügybarátokat kért arra, hogy nevezett célra adakozzanak. Mint ilyeneknek legyen szabad a nyilvánosság előtt is köszönetet mondva, becses neveiket felemlíteni: Kézdi-Vásárhely város majorsági pénztára terhére 5 frtot, Szöcs József polgármester ur 1 frtot, K. Csizsár József ur 1 frtot, Török Bálint ur 1 frtot, Nagy Ferenc szeszgy. ur 40 krt és Jancsó Géza gyógyszerész ur 30 krt, összesen 8 frt 70 kr, mely begyűlt pénzéből könyvek vásároltattak s ugy a tanulásban, mint a tanulók munka-kiállításán szorgalmas és kitüntetett tanulóknak lettek kiosztva.

Vizsgálatok ideje, jutalmazottak nevei és az iskolai év bezárása. Iskolánknál a felügyelőbizottságnak folyó évi május 23-án tartott gyűlése jegyzőkönyvének 6. pontja értelmében az 1886—87-ik iskolai évet bezáró nyilvános vizsgálat ideje folyó évi jun. 5-én d. u. 3—6 óráig lett megállapítva, még pedig úgy, hogy mind a három rendes és egy előkészítő osztályban, külön elnök vezetése mellett, külön-külön tanteremben egyszerre ejtessék meg. A vizsgálat nagy érdeklődés, szépszámu iparosmester és tanügybarát jelenlétében a fentjelzett időben meg is tartott. A tanulók értelmes feleletei — tekintve a nagyszámu óramulasztást — általában kielégítőek voltak; a közszemlére kitett rajzok, írásk is kívánalomnak megfelelték. Szóval örömmel jelezhetem, hogy a tanulók minden tekintetben a várakozásnak megfelelték.

Együttal helyén valónak látom megemlíteni még azon körülményt is, hogy ezen iskolai évben is „iparos-tanulók munka-kiállítására” rendezve volt.

Jutalomban részesültek a következő tanulók:

Kitünő tanulás- és jó magaviseletért, az előkészítő osztály A. csoportjában: Demény Dénes; B. csoport: Albu Ferencz. I-ső osztály: Szöcs Samu, Boga István, Sánta György. II. osztály: Jánosi Albert, Kolumbán Zoltán, Nagy Béla. III. osztály: Finta András, Plesek Béla, Sós Zsigmond, Nagy Gyula. 12-en.

Kiállított munkákért: Barabás István, Ráduly Elek, Butyka István, Cseh Benedek, Bajkó Balázs, Hegyesi Gyula, Szöcs István, Szöcs János. 8-an.

A vizsgálatok végeztével a tanulók a községi leányiskola egyik nagytermébe gyűjtettek össze, a hol az érdemsorozat felolvasása, jutalmak kiosztása és tek. Szöcs József polgármester és felügyelőbizottsági elnök urnak hatásos és atyai tanácsokat magában foglaló beszédével az 1886—87-dik iskolai év bezárattott.

Különfelek.

— **Színészet.** Gerőfi Andor színigazgató, ki jelenleg dráma-, vígjáték- és operette-társulatával Verespatakon működik, arról értesíti lapunkat, hogy a jövő hét folyamában társulatával Kézdi-Vásárhelyre jön és „Eleven ördög” című operettel kezd meg előadásait. A napokban ő és titkára előre megérkeznek, hogy 12 előadásra bérletet gyűjtsenek. Mi Gerőffy ur társulatát nem ismerjük, de a sajtó utján tudjuk, hogy eddig a legelőkelőbb magyar városokban működött; épen ezért reméljük, hogy e társulat meg fog felelni igényeinknek. Melegen ajánljuk a közönség pártfogásába.

— **Az E. M. K. E. székely kiállításához** a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter 100 frttal és 10 drb 20 frankos arannyal; a brassói kereskedelmi és iparkamara 10 frttal és 5 drb 20 frankos arannyal; a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 100 frttal; Csikmegye törvényhatósága 10 drb 10 frankos arannyal; az erdélyi gazdasági egyesület 50 frttal; a székely művelődési és gazdasági egyesület 250 frankkal járultak a mellett, hogy utóbbi a marasvásárhelyi iparmuzeumnak a székelység iparára tanuságosabb tárgyait a kiállításra bocsátja. A közlekedésügyi miniszter 50% szállítási kedvezményt engedélyezett.

— **Holdfogyatkozás** volt aug. 3-án este. Ezt az égi tűneményt sokan nézték. Minthogy pedig felhők fedték el a tűnemény lefolyása előtt a holdat, aggodalmas várakozással emelte szemeit mindenki a jámbor égi testre. A szél elhordta a felhőket, azonban épen a a fogyatkozás kezdete előtt, és a távcsövek meg színházi látszóveken át pompásan vizsgálni lehetett a fogyatkozást, mely részleges volt; a holdnak valamivel több mint negy-tized része sötétedett el — rozsdásodott meg. — E hó 19-én különben még egy ritka tűnemény, teljes napfogyatkozás lesz látható. E tűnemény igen korán, reggel 4 óra 24 perczkor kezdődik, a legnagyobb elsötétedés 5 óra 19 perczre esik s a fogyatkozás 6 óra 14 perczkor ér véget. Minthogy nálunk e napon a nap 5 óra 2 perczkor kél, ködtelen és igen derült időnek kellene lenni, hogy a fogyatkozás közepét jól lássuk. E fogyatkozás látható lesz főképen Ázsiában, Elő- és Hátsó-Indiát kivéve, és Európa keleti részében, de már csak tökéletlenül.

Fürdővendégek névjegyzéke.

Kovácsna — Vajna falva.

II.

Tóth Endre keresk., Bécs (2 sz.) György István egyetemi segédtanár, Budapest (1 sz.) Vajna Istvánné birtokos, Seps-Szentgyörgy (1 sz.) Kiss Gergely mérnök, Sz.-Udvarhely (1 sz.) Dr. Viktor János, Budapest. Péterfi Albert tisztviselő, Hévíz (3 sz.) Gál Mózesné kereskedő, Brassó (3 sz.) Fénig Vaszi kereskedő, Bereczk (3 sz.) Kiss Irma, Sz.-Udvarhely (2 sz.) Pótsa János birtokos, Czofalva (3 sz.) Vajna Imre birtokos, Tamásfalva (1 sz.) Ch. Kammer tanítóné, Brassó (3 sz.) Szolovics Ferencz kereskedő, Bárkány (3 sz.) Bodor Zsigmondné birtokos, Léczfalva (3 sz.) Kocsis Samu polg. képezdei növendék, Budapest (1 sz.) Bartók Ignác polg. képezdei növendék, Budapest (1 sz.) Deák Imre segédtelekkönyvezető, Hosszúaszó (1 sz.) Bartalis Tóti jogász, Budapest (1 sz.) Beczász Imre birtokos, Zágón (1 sz.) Nagy György pénzügyi biztos, Kézdi-Vásárhely (1 sz.) Bartalis János tanító, Csongrádvármegye (1 sz.) Hatházi Károlyné birtokos, Étfalva (3 sz.) Fogolyán Kristóf kereskedő, Seps-Szentgyörgy (3 sz.) Szeremley Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő, Seps-Szentgyörgy (4 sz.) Kö-

kösy Károly ügyvéd, Kézdi-Vásárhely (3 sz.) Domokos Akos birtokos, Alsóernáton (2 sz.) Barabás Géza körjegyző, Márkosfalva (4 sz.) Szigety János honvéd-főhadnagy, N.-Enyed (1 sz.) Nagy Ferencz tanító, Brassó (5 sz.) Nagy Dániel iparos, Kézdi-Vásárhely (1 sz.) Bartha Ferencz birtokos, Zágón (4 sz.) Nagy Károly igazgató tanító, Kézdi-Vásárhely (3 sz.) Csia Károly birtokos, Páva (3 sz.) Pap Demeter kereskedő, (Brassó (2 sz.) Miskolczi Vilmos birtokos, Páva (1 sz.) Szenkovics Jenő kereskedő, Kézdi-Vásárhely (1 sz.) Izsák Miklós kereskedő, Zabola (1 sz.) Molnár Gábor tanító, Udvarhelymegye (1 sz.) Bartha Károly tanítójelölt, Páva (1 sz.). Hosszu Ákos kereskedő, Kézdi-Vásárhely (1 sz.) Dézsi János kereskedő-segéd, Kézdi-Vásárhely (1 sz.) Szabó Dénes birtokos, K.-Vásárhely (3 sz.) Izsák Dénes kereskedő, Zágón (1 sz.) Szöcs Albert birtokos, Zágón (1 sz.) Kocsis Endre tanító, Szörse (1 sz.) Csizsár Pál kereskedő, K.-Vásárhely (1 sz.) Bencze Szigmond rajztanárjelölt, Sz.-Udvarhely (1 sz.) Bányai Kristóf birtokos, Tamásfalva (1 sz.) Jancsó István birtokos, (3 sz.) Moszkovics Móröz kereskedő, Nagy-Borosnyó (2 sz.) Dobrián János tanár, Brassó (6 sz.) Dumitru Demeter kereskedő-segéd, Brassó (1 sz.) Dragán György kereskedő, Hétfalva (1 sz.) Juon Marján kereskedő, Oláhkon (3 sz.) Nyisztor Dénes g. n. lelkész, Arapatlak (2 sz.) Jakab István kereskedő, Kézdi-Vásárhely (1 sz.) Charlotte F., Nagy-Szeben (1 sz.) Mathilde Roth, Bécs (1 sz.) Kónya Ferencz (1 sz.) Charlotte Spegt, Bulgária (1 sz.) Az eddig közlöttekkel összesen 257 személy.

Piaci árak

Kézdi-Vásárhelytől, augusztus 4-én.

Buza (tisztá)	hektóliterenkint 5 frt 30 kr
„ (elegy)	— frt — kr
Rozs (tisztá)	3 frt 70 kr
„ (elegy)	— frt — kr
Arpa (tisztá)	3 frt 20 kr
„ (elegy)	— frt — kr
Zab	1 frt 85 kr
Törökbuza	4 frt 50 kr
Kása (köles)	hektóliterenkint 8 frt — kr
„ (árpa)	24 frt — kr
Borsó	6 frt — kr
Lencse	10 frt — kr
Fuszulyka	5 frt — kr
Pityóka (legszebb)	1 frt 30 kr
Marhahus	kilogr.-kint — frt 28 kr
Disznóhus	— frt 36 kr
Juh-hus	— frt 24 kr
Szalonna	— frt 60 kr
Faggyu (nyers)	— frt 20 kr

Felelős szerkesztő:

Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:

Ifj. Kovács Daniel.

Sz. 3891—1887.

Hirdetmény.

Háromszékvármegye kézdifutásfalvi csoportban, melyhez Futásfalva 843 l., Ikafalva 686 l., Fel-Torja 681 l. községek tartoznak, a körjegyzői állomás üresedésbe jövén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állomással 400 frt évi fizetés és a szabályrendeletileg megállapított díjak élvezete jár.

Felhívatnak mindazok, kik ezen, az 1886. évi XXII. t.-cz. 84. §. értelmében választás útján betöltendő állomást elnyerni ohajtják, mikép az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ban és 1886. évi XXII. t.-cz. 74. §-ban foglalt követelményeknek megfelelő, kellőleg felszerelt pályázati kérésüket folyó évi szeptember hó 15-ig alattirhoz annál bizonyosabban adják be, mivel a későbbben beérkezett pályázatok figyelembe vétetni nem fognak.

K.-Vásárhelytől, 1887. jul. hó 30.

Gábor Péter,

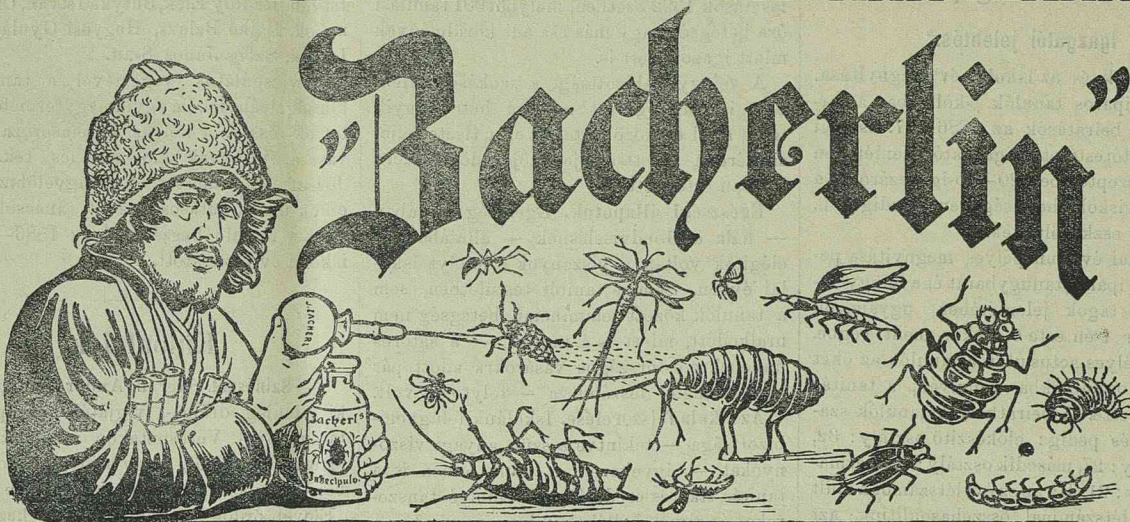
1—3

főszolgabíró,

* Jelentés a Kézdi-Vásárhely rendezett tanácsu városi, államilag segélyezett alsófokú iparostanulók iskolája 1886—87. isk. évi állásáról. Szerkesztette Gyöngyösi István iparisk. igazgató.

A black and white illustration of a woman in profile, facing right. She has long, dark hair and is wearing a long, flowing dress with a wide, patterned skirt. She is holding a bouquet of three flowers in her right hand. The background is plain.

CISILLAG és TÁRSA,
Budapest,
Király-utczá 26.

R A K T Á R A K:

Sz.-Udvarhelytt Steinburg Ottó urnál
S.-Szentgyörgyön Goldstein J. urnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.